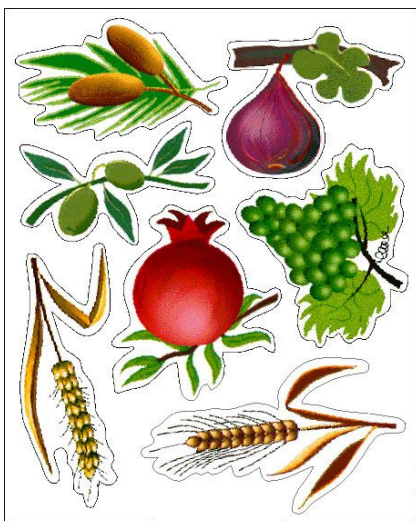

TOE BISJEVAT, nieuwjaarsfeest der bomen

Afgelopen 24 januari vierden we in de synagoge (of in de sjoel zoals wij zeggen) Toe Bisjevat.

De Joodse kalender kent vier keer een nieuwjaar:

1. 1 Nisan (meestal in april) het nieuwjaar voor de koningen, de regeringsjaren van de koningen van Israël worden geteld.
2. 1 Elul (augustus/september) het nieuwjaar voor het vee, men moest dan belasting betalen voor het vee.
3. 1 Tishri Rosj Hasjana (september/oktober) nieuwjaar voor de jaren.
4. Toe (15^e) Shevat, (januari) het nieuwjaar van de bomen.

In de Tenach is de boom een symbool van het leven en van het mens zijn. Dit begint met het scheppingsverhaal en de Boom van het Leven en de Boom van Kennis van Goed en Kwaad. In het Hebreeuws noemt men de boom van het leven de 'Ets Chajiem'. Ook de Torah noemen we onze Ets

Chaim. De boom van ons leven. Volgens de Torah moeten we de eerste vier jaar de vruchten van de boom naar de tempel brengen en na vijf jaar mogen we er zelf van eten.

In een warm klimaat zijn bomen onmisbaar. Een boom betekent schaduw, voedsel en water. Een boom staat met zijn wortels in G' ds aarde en strekt zijn takken uit naar G' ds hemel. Het omhakken van een boom betekent dat het land een woestijn wordt, en dat betekent de dood, want er is geen water, geen voedsel en geen schaduw. In Erets Yisrael is het de gewoonte op deze dag bomen te planten, vooral met de kinderen. Lijkt een beetje op de boomplantdag in Nederland. Maar daar mist de achtergrond van de Torah.

Voor de dienst nemen we allemaal wat mee: fruit wat hard van buiten is maar zacht van binnen (bijvoorbeeld amandelen, ananas, banaan) , fruit met een pit in het midden (bijvoorbeeld olijven, mango, perzik), fruit wat helemaal eetbaar is (bijvoorbeeld aalbessen, frambozen, aardbeien), we ruiken aan kruiden (bijvoorbeeld etrog, rozemarijn, tijm) en eten gerstebrood en tarwebrood.

We beginnen de viering met een korte avonddienst. Daarna vieren we de Toe Bisjewat seder, een seder in 4 stappen, met 3 soorten fruit en heerlijke geuren, en 4 glazen wijn of druivensap.

Toebisjewat is *chag ha'ilanot*, het feest van de bomen. Maar de misjna noemt het 'rosj hasjana ha'ilan, het nieuwjaar van de boom'. We vieren dan de vernieuwing van onze vitaliteit en levenskracht, ieder jaar opnieuw.

Nelli van den IJssel- Groen, Klal Yisrael Delft